

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิตินี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ
ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ ในด้านจำนวน ร้อยละของตัวแปร หน่วยงานที่
สังกัด อายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์ทำงาน จำแนกตามประเภทตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเหนื่อยหน่าย
ของกลุ่มผู้ตอบ จำแนกตามประเภทของตัวอย่าง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความเหนื่อยหน่าย การรับรู้สภาพ
แวดล้อมในการทำงาน และการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อความ
เหนื่อยหน่าย

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ตัวแปรการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมที่ช่วยลดผลกระทบของ
สภาพแวดล้อมในการทำงานต่อความเหนื่อยหน่าย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันสำหรับการแปลผลในบทวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยจึงขอ
ใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบที่ใช้วิเคราะห์
\bar{X}	หมายถึง	มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนตัวแปร
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปร
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนหารด้วยขั้นแห่งความอิสระ (Mean Squares)

df	หมายถึง	ชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
F	หมายถึง	ค่าสถิติเอฟ (F - test) มาจากอัตราส่วนของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (MS_b) กับความแปรปรวนภายในกลุ่ม (MS_w)
<u>F</u>	หมายถึง	ค่าสถิติเอฟที่ปรับระดับนัยสำคัญ โดยใช้องศาอิสระเท่ากับ (1), (n - 1) อันเนื่องมาจากข้อมูลของกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะเป็นวิธีวิพันธ์ของความแปรปรวน (Heterogeneity of Variance)
<u>2 3 1</u>	หมายถึง	มีขั้วมีเลขชนิดของกลุ่ม 2, 3 และ 1 ซึ่งอยู่บนเส้นตรงเดียวกัน เรียงลำดับจากน้อยไปมาก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธี LSD หรือตัวอย่าง <u>2 3 1</u> หมายถึงมีขั้วมีเลขชนิดของ 2 กับ 3 และกลุ่ม 3 กับ 1 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่กลุ่ม 1 กับ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
P ^{***} , P ^{**} , P [*]	หมายถึง	ค่าสถิติที่มีความแตกต่างกันหรือปฏิเสธสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ชี้แจงการกำหนดที่ต้องการทดสอบ
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
EM	หมายถึง	ความรู้สึกที่อหือใจ
DE	หมายถึง	ความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคล
PA	หมายถึง	ความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลง
JE	หมายถึง	สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงาน
WP	หมายถึง	สภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน
CO	หมายถึง	สภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม
HS	หมายถึง	แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย
PS	หมายถึง	แรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน
SS	หมายถึง	แรงสนับสนุนจากคู่สมรส

RS	หมายถึง	แรงสนับสนุนจากเพื่อนหรือญาติ
JExHS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง JE และ HS
JExPS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง JE และ PS
JExSS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง JE และ SS
JExRS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง JE และ RS
WPxHS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง WP และ HS
WPxPS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง WP และ PS
WPxSS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง WP และ SS
WPxRS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง WP และ RS
COxHS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง CO และ HS
COxPS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง CO และ PS
COxSS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง CO และ SS
COxRS	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง CO และ RS

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตารางที่ 8 จำนวนประชากร จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้
รับคืนฉบับสมบูรณ์

สังกัด	จำนวน โรงพยาบาล	จำนวน พยาบาล*	จำนวน ตัวอย่าง พยาบาล	จำนวนแบบสอบถามที่ รับคืนฉบับสมบูรณ์ (ฉบับ)	ร้อยละ
กระทรวงสาธารณสุข	16	444	95	91	95.55
กระทรวงกลาโหม	3	217	46	45	97.65
กระทรวงมหาดไทย	1	49	10	10	100.00
กรุงเทพมหานคร	1	86	18	17	94.52
ทบวงมหาวิทยาลัย	6	614	131	112	85.12
รวม	27	1,410	300	275	91.67

*สถิติจำนวนพยาบาลประจำการในหออภิบาลผู้ป่วยอาการหนัก โรงพยาบาลของรัฐ ปี พ.ศ. 2533

จากตารางที่ 8 แสดงว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนฉบับสมบูรณ์ จำนวน 275 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ได้รับคืนและใช้ได้ครบตามจำนวนที่แจกคือกลุ่มพยาบาลประจำการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย รองลงมาเป็นกลุ่มพยาบาลประจำการในสังกัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร และทบวงมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 97.65 95.55 94.52 และ 85.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการในหออภิบาลผู้ป่วยอาการหนัก โรงพยาบาลของรัฐ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	หน่วยงานที่สังกัด										รวม (n = 275)	
	กระทรวงสาธารณสุข (n = 91)		กระทรวงกลาโหม (n = 45)		กระทรวงมหาดไทย (n = 10)		กรุงเทพมหานคร (n = 17)		ทบวงมหาวิทยาลัย (n = 112)			
	จำนวน พยาบาล	ร้อยละ	จำนวน พยาบาล	ร้อยละ	จำนวน พยาบาล	ร้อยละ	จำนวน พยาบาล	ร้อยละ	จำนวน พยาบาล	ร้อยละ	จำนวน พยาบาล	ร้อยละ
อายุ (ปี)												
21 - 25	27	29.70	9	19.98	2	20.00	5	29.40	33	29.37	76	27.64
26 - 30	46	50.60	13	28.86	2	20.00	6	35.28	55	48.95	122	44.36
31 - 35	15	16.50	20	44.40	5	50.00	5	29.40	17	15.13	62	22.55
36 - 40	3	3.30	3	6.66	1	10.00	1	5.88	7	6.23	15	5.45
สถานภาพสมรส												
โสด	70	77.00	24	53.28	4	40.00	11	64.68	93	82.77	202	73.45
คู่	17	18.70	21	46.62	5	50.00	6	35.28	19	16.91	68	24.73
หม้าย หย่า แยก	4	4.40	-	-	1	10.00	-	-	-	-	5	1.82
ประสบการณ์ทำงาน (ปี)												
0 - 5	59	64.90	14	31.08	3	30.00	6	35.28	61	54.29	143	52.00
6 - 10	25	27.50	12	26.64	2	20.00	6	35.28	40	35.60	85	30.91
11 - 15	3	3.30	15	33.30	3	30.00	5	29.40	8	7.12	34	12.37
16 - 20	4	4.40	4	8.80	2	20.00	-	-	3	2.67	13	4.73

จากตารางที่ 9 แสดงว่าพยาบาลประจำการในหออภิบาลผู้ป่วยอาการหนัก
 โรงพยาบาลของรัฐ มีอายุอยู่ในช่วง 26 ถึง 30 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 44.36) ยกเว้น
 พยาบาลประจำการในสังกัดกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทยที่มีอายุอยู่ในช่วง 31 ถึง
 35 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 44.40 และร้อยละ 50 ตามลำดับ) พยาบาลประจำการในทุกสังกัดมี
 อายุอยู่ในช่วง 36 ถึง 40 ปี น้อยที่สุด (ร้อยละ 5.45)

พยาบาลประจำการทุกสังกัดส่วนใหญ่เป็นโสด คือร้อยละ 73.45 สมรสแล้วร้อยละ
 24.73 กลุ่มพยาบาลประจำการที่เป็นหม้าย หย่า หรือแยกทางกับคู่สมรสมีจำนวนน้อยมากคือ
 ร้อยละ 1.82

พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ
 52 ยกเว้นพยาบาลประจำการในกระทรวงกลาโหมที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11 ถึง 15
 ปี มากที่สุดคือ ร้อยละ 33.30 และพยาบาลประจำการในทุกสังกัดที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน
 20 ปี โดยร้อยละ 4.73 ที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ระหว่าง 16 ถึง 20 ปี

ตอนที่ 2

ตารางที่ 10 มีขมิ้มเลขคณิต และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเหนื่อยหน่ายแต่ละด้าน
ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุ

ความเหนื่อยหน่าย	อายุ (ปี)				F	เปรียบเทียบ พหุคูณด้วย LSD (<.05)
	21-25	26-30	31-35	36-40		
ความรู้สึท้อแท้ใจ	\bar{X} 30.03 S.D. 7.41 (n=76)	29.03 7.92 (n=118)	28.57 7.51 (n=62)	26.50 6.84 (n=15)	3.26*	4 3 2 1
ความรู้สึท้อลดความ เป็นบุคคล	\bar{X} 21.71 S.D. 5.94 (n=75)	21.31 5.65 (n=119)	19.50 5.68 (n=61)	18.59 4.71 (n=14)	3.67*	4 3 2 1
ความรู้สึของการ ประสบความสำเร็จลดลง	\bar{X} 24.77 S.D. 5.92 (n=74)	24.18 6.41 (n=121)	22.05 7.02 (n=61)	22.87 7.60 (n=15)	2.27	

*P < .05

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาค่ามีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเหนื่อยหน่ายแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่าพยาบาลประจำการที่มีอายุต่างกันมีความเหนื่อยหน่ายด้านความรู้สึท้อแท้ใจ และด้านความรู้สึท้อลดความเป็นบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{(3,267)} = 3.26$ และ $F_{(3,265)} = 3.56$, $P < .05$ ตามลำดับ) โดยพยาบาลประจำการที่มีอายุ 36 - 40 ปี มีความรู้สึท้อแท้ใจและความรู้สึท้อลดความเป็นบุคคลน้อยกว่าพยาบาลประจำการที่มีอายุ 21 - 25 ปี และ 26 - 30 ปี ส่วนด้านความรู้สึของการประสบความสำเร็จลดลง พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F_{(3,267)} = 2.27$, $P > .05$)

ตารางที่ 11 มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเหนื่อยหน่ายของ
พยาบาลประจำการ จำแนกตามสถานภาพสมรส

ความเหนื่อยหน่าย		สถานภาพสมรส			F	เปรียบเทียบ พหุคูณด้วย LSD (< .05)
		โสด	คู่	หม้าย/หย่า/แยก		
ความรู้สึกท้อแท้ใจ	\bar{X}	29.96	26.47	28.60	5.53*	2 3 1
	S.D.	7.94	6.04	5.68		
	(n=198)	(n=68)	(n=5)			
ความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคล	\bar{X}	21.14	20.11	21.60	0.82	
	S.D.	5.88	5.57	3.58		
	(n=198)	(n=66)	(n=5)			
ความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลง	\bar{X}	23.93	23.38	23.80	0.17	
	S.D.	6.51	6.72	6.57		
	(n=200)	(n=66)	(n=5)			

Bartlett - Box F = 3.49, P < .05

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเหนื่อยหน่ายแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่าพยาบาลประจำการที่มีสถานภาพสมรสต่างกันจะมีความรู้สึกท้อแท้ใจต่างกัน โดยพยาบาลที่สมรสแล้วจะมีความรู้สึกท้อแท้ใจน้อยกว่าพยาบาลประจำการที่ยังโสด ($F_{(1,12.65)} = 5.53, P < .05$) ส่วนด้านความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคล และด้านความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F_{(2,266)} = 0.82$ และ $F_{(2,268)} = 0.17, P > .05$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 12 มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเหนื่อยหน่ายของ
พยาบาลประจำการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ความเหนื่อยหน่าย		ประสบการณ์ทำงาน (ปี)				F
		0 - 5	6 - 10	11 - 15	16 - 20	
ความรู้สึกท้อแท้ใจ	\bar{X}	29.65	29.15	26.00	31.23	2.51
	S.D.	7.65	8.11	5.33	7.43	
		(n=141)	(n=83)	(n=34)	(n=13)	
ความรู้สึกที่ลดความ เป็นบุคคล	\bar{X}	21.33	20.76	18.53	22.77	2.57
	S.D.	5.50	5.85	6.45	5.48	
		(n=141)	(n=83)	(n=32)	(n=13)	
ความรู้สึกของการ ประสบความสำเร็จลดลง	\bar{X}	24.53	23.87	20.68	22.85	2.25
	S.D.	6.28	6.63	6.52	7.26	
		(n=142)	(n=84)	(n=32)	(n=13)	

$p > .05$

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผล
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเหนื่อยหน่ายแต่ละด้าน พบว่า พยาบาล
ประจำการที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความเหนื่อยหน่ายทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ($F_{(3,267)} = 2.44$, $F_{(3,265)} = 2.60$ และ $F_{(3,267)} = 2.25$, $P >$
.05 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3

ตารางที่ 13 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยหน่าย การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์										
	EM	DE	PA	JE	WP	CO	HS	PS	SS	RS	
ความรู้สึกท้อแท้ใจ (EM)	1										
ความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคล (DE)	.64***	1									
ความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลง (PA)	.39***	.52***	1								
สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงาน (JE)	-.41***	-.35***	-.39***	1							
สภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน (WP)	.35***	.23***	-.03*	-.30	1						
สภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม (CO)	-.12*	-.07	-.08	.24***	.32***	1					
แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย (HS)	-.32***	-.17***	-.20***	.50***	-.31***	.13*	1				
แรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน (PS)	-.09*	-.21*	-.06*	.32***	-.02	.08	.51***	1			
แรงสนับสนุนจากคู่สมรส (SS)	.21	.20	-.28*	.19	.01	.17	.21	.18	1		
แรงสนับสนุนจากเพื่อนหรือญาติ (RS)	-.06	-.12	-.14*	.09	.07	-.04	.27***	.41***	.56***	1	

* P ≤ .05

*** P ≤ .001

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยหน่ายการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม พบว่าความเหนื่อยหน่ายทั้ง 3 ด้าน สัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้สภาพแวดล้อมที่มีการเกื้อหนุนต่อการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.41$ ถึง $-.39$, $P \leq .001$) และสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้สภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน ($r = .03$ ถึง $r = .35$, $P \leq .001$) และความรู้สึกท้อแท้ใจสัมพันธ์ทางลบค่อนข้างต่ำกับการรับรู้สภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.12$, $P \leq .05$)

ความเหนื่อยหน่ายทั้ง 3 ด้าน สัมพันธ์ทางลบเล็กน้อยกับการรับรู้แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ป่วย ($r = -.32$ ถึง $-.17$, $P \leq .001$) และการรับรู้แรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ($r = -.21$ ถึง $-.06$, $P < .05$) และความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงสัมพันธ์ทางลบเล็กน้อยกับการรับรู้แรงสนับสนุนจากคูสมรสและเพื่อนหรือญาติ ($r = -.28$ และ $-.14$, $P < .05$ ตามลำดับ)

การรับรู้แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ป่วยสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้สภาพแวดล้อมเกื้อหนุนการทำงาน และการรับรู้สภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม ($r = .50$, $P < .001$ และ $.13$, $P < .05$ ตามลำดับ) และสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้สภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน ($r = -.31$, $P \leq .001$)

การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้สภาพแวดล้อมเกื้อหนุนการทำงาน ($r = .32$, $P \leq .001$) ส่วนการรับรู้แรงสนับสนุนจากคูสมรส เพื่อน หรือญาติไม่สัมพันธ์กับการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)

ตอนที่ 4

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน และตัวแปรความเหนื่อยหน่าย ดังแสดงในตารางที่ 14 และ 15

ตารางที่ 14 สหสัมพันธ์คาโนนิคอลและสถิติที่ใช้ทดสอบ

ลำดับที่	ไอแกน	สหสัมพันธ์ คาโนนิคอล	Wilk's Lamda	Chi-square	df
1	.37	.52***	.70	129.31	9
2	.05	.22*	.95	14.42	4
3	.01	.07	.99	0.54	1

* $P < .05$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 2 ค่าคือ .52 และ .22 ดังนั้นน้ำหนักหรือสัมประสิทธิ์คาโนนิคอลของตัวแปรต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลดังกล่าวจึงมีเพียง 2 ชุด และเมื่อพิจารณาค่าไอแกน พบว่าตัวแปรคาโนนิคอลชุดแรกมีค่าความแปรผันรวมกันร้อยละ 37 ตัวแปรคาโนนิคอลชุดที่ 2 แปรผันรวมกันระหว่างตัวแปรที่เหลือจากตัวแปรตัวแรกร้อยละ 22 ส่วนตัวแปรคาโนนิคอลชุดที่ 3 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรคาโนนิคอลชุดที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์หรือเป็นมุมฉากต่อกันและกัน

ตารางที่ 15 สหสัมพันธ์คาโนนิกอล ไอเกน และน้ำหนักของตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงาน และตัวแปรความเหนื่อยหน่าย

ตัวแปร	น้ำหนักของตัวแปร	
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2
ความเหนื่อยหน่าย		
ความรู้สึกท้อแท้ใจ	.95	.29
ความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคล	.72	-.01
ความรู้สึกของการประสบความล้มเหลว	.63	.74
การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน		
สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงาน	.90	-.43
สภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน	-.65	.59
สภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม	.22	.03
ไอเกน	.37	.05
สหสัมพันธ์คาโนนิกอล	.52 ^{***}	.22 [*]

* P < .05
 *** P < .001

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณานำหนักของตัวแปรความเหนื่อยหน่าย และตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่าในชุดที่หนึ่งกลุ่มตัวแปรความเหนื่อยหน่ายนั้น ความรู้สึกต่อหัวใจมีค่านำหนักมากที่สุดคือ .95 ความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคลและความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงมีค่านำหนักปานกลางคือ .72 และ .63 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงานมีค่านำหนักมากที่สุดคือ .90 สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันมีค่านำหนักปานกลางคือ -.65 และสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมมีค่านำหนักต่ำคือ .22 แสดงว่าสภาพแวดล้อมที่มีการเกื้อหนุนต่อการทำงานสูงและมีความกดดันต่ำส่งผลให้พยาบาลประจำการเกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่ายทั้ง 3 ด้านน้อย

ส่วนในชุดที่สอง ตัวแปรความเหนื่อยหน่ายพบว่า ความรู้สึกต่อหัวใจมีค่านำหนักมากที่สุดคือ .74 และตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่าสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงานและสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันมีค่านำหนักมากที่สุดคือ -.43 และ .59 ตามลำดับ แสดงว่า สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันสูงและมีการเกื้อหนุนต่อการทำงานต่ำ ส่งผลให้พยาบาลประจำการเกิดความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงมาก

ตอนที่ 5

ในการศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคมที่ช่วยลดผลทางลบของสภาพแวดล้อมในการทำงานต่อความเหนื่อยหน่ายนั้น ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบก่อนว่าความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลประจำการ ใ้ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสภาพส่วนบุคคล เช่น อายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์ทำงานด้วยหรือไม่ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ของตัวแปรความเหนื่อยหน่ายแต่ละด้านบนตัวแปรอายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์ทำงาน ผลการวิเคราะห์พบว่าสภาพส่วนบุคคลไม่ได้ส่งผลต่อความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลประจำการ

ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ผลของแรงสนับสนุนทางสังคมในการช่วยลดความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลประจำการที่เป็นผลกระทบมาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ดังนี้

ขั้นที่ 1	ตัวแปร EM	ถดถอยบนตัวแปร	JE	WP	CO				
ขั้นที่ 2	ตัวแปร EM	ถดถอยบนตัวแปร	HS	PS	SS	RS			
ขั้นที่ 3	ตัวแปร EM	ถดถอยบนตัวแปร	JExHS	JExPS	SExSS	JExRS			
			WPxHS	WPxPS	WPxSS	WPxRS			
			COxHS	COxPS	COxSS	COxRS			
ขั้นที่ 4	ตัวแปร DE	ถดถอยบนตัวแปร	JE	WP	CO				
ขั้นที่ 5	ตัวแปร DE	ถดถอยบนตัวแปร	HS	PS	SS	RS			
ขั้นที่ 6	ตัวแปร DE	ถดถอยบนตัวแปร	JExHS	JExPS	SExSS	JExRS			
			WPxHS	WPxPS	WPxSS	WPxRS			
			COxHS	COxPS	COxSS	COxRS			
ขั้นที่ 7	ตัวแปร PA	ถดถอยบนตัวแปร	JE	WP	CO				
ขั้นที่ 8	ตัวแปร PA	ถดถอยบนตัวแปร	HS	PS	SS	RS			
ขั้นที่ 9	ตัวแปร PA	ถดถอยบนตัวแปร	JExHS	JExPS	SExSS	JExRS			
			WPxHS	WPxPS	WPxSS	WPxRS			
			COxHS	COxPS	COxSS	COxRS			

ตารางที่ 16 สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกต่อเหตุใจบนตัวแปร การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม และปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง (n = 275)

ตัวแปรเกณฑ์	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	R ²	β
EM	JE	.31***	.10	.10	-.21***
	WP	.49**	.24	.14	2.28***
	RS	.50*	.25	.01	-.19
	HS	.56*	.31	.06	-1.07*
	WP×HS	.59*	.35	.04	-1.88***

* P < .05

*** P < .001

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกต่อเหตุใจ บนตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมและปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองพบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เข้าในสมการถดถอยของตัวแปรความรู้สึกต่อเหตุใจและมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สภาพแวดล้อมที่มีการเกื้อหนุนต่อการทำงานและสภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน (P < .001) แสดงว่าสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงาน และสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันทำนายความรู้สึกต่อเหตุใจของพยาบาลประจำการได้ ร้อยละ 10 และร้อยละ 24 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้างต้นที่พบว่า พยาบาลประจำการที่รายงานว่าสภาพแวดล้อมมีการเกื้อหนุนต่อการทำงานน้อย และมีความกดดันมากจะมีความรู้สึกต่อเหตุใจมาก เมื่อเพิ่มตัวแปรการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมเข้าในสมการถดถอย พบว่าเฉพาะแรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วยเท่านั้นที่เข้าในสมการถดถอยและมีนัยสำคัญทางสถิติ (P < .001) และสามารถทำนายความรู้สึกต่อเหตุใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31 โดยที่พยาบาลประจำการที่ประเมินว่า หัวหน้าหรือผู้ช่วยให้การสนับสนุนตนมาก จะเกิดความรู้สึกต่อเหตุใจน้อย และเมื่อเพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงานและแรงสนับสนุน

ทางสังคมทั้งหมด 12 ตัวแปร เข้าใน การถดถอย พบว่ามีเพียงตัวแปรเดียว เท่านั้นที่ เข้าใน สมการถดถอยและมีนัยสำคัญทางสถิติ คือตัวแปร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีความ กัดค้นกับแรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย ($P < .001$) หมายถึงการถดถอยของตัวแปรความ รู้สึกที่พอใจ บนตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมมีความกดดันขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย (Cohen and Cohen 1983) และเมื่อพิจารณาค่า R^2 ทั้งหมด พบว่ามีค่าเพิ่มขึ้นตามลำดับ แสดงว่าแรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วยช่วยลดผลทางลบของสภาพ แวดล้อมที่มีความ กัดค้นต่อความรู้สึกที่พอใจของพยาบาลประจำการได้

ตารางที่ 17 สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกที่ลดความเป็น บุคคล บนตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทาง สังคม และปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ($n = 275$)

ตัวแปรเกณฑ์	ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	ΔR^2	β
DE	JE	.41 ^{***}	.16	.17	.27
	WP	.48 ^{***}	.23	.06	.32 ^{***}
	HS	.51 ^{***}	.26	.04	-.19 ^{***}
	WPxHS	.52 ^{***}	.28	.01	-.13 [*]
	WPxPS	.53 ^{***}	.28	.01	-.10 [*]

* $P < .05$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของการถดถอยตัวแปรความรู้สึกที่ลด ความเป็นบุคคล บนตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม และปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง พบว่า สภาพแวดล้อมที่มีความ กัดค้นเท่านั้นที่ เข้า ในสมการ ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) และทำนายความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคลได้ ร้อยละ 23 เมื่อเพิ่มตัวแปรการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมเข้าในการถดถอยพบว่า แรงสนับสนุน จากหัวหน้าหรือผู้ช่วยเท่านั้นที่ เข้า ในสมการถดถอย และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) และ

ทำนายความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคลได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 26 และพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันกับแรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย และระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน กับแรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานที่เข้าในการทดลองและมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) และเมื่อพิจารณาค่า R^2 พบว่ามีค่าเพิ่มขึ้นตามลำดับ แต่แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วยเท่านั้นที่ช่วยลดผลทางลบของสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคลได้

ตารางที่ 18 สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลง บนตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม และปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ($n = 275$)

ตัวแปรเกณฑ์	ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	ΔR^2	β
PA	JE	.43*	.19	.19	-.42**
	SS	.47*	.22	.04	-1.05**
	RS	.49*	.23	.01	.89*
	PS	.49*	.23	.01	-.12
	JExHS	.50*	.23	.01	-.09

* $P < .05$

** $P < .01$

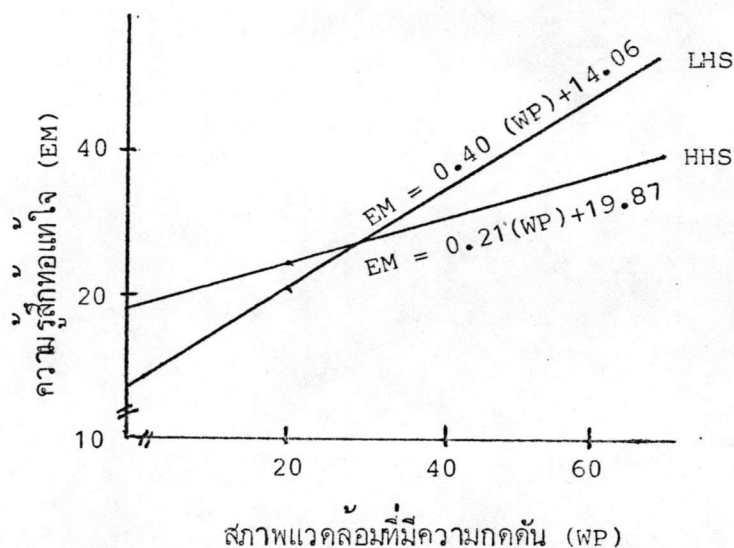
*** $P < .001$

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลง บนตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม และปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง พบว่าสภาพแวดล้อมที่มีการเกื้อหนุนต่อการทำงานเท่านั้นที่เข้าในสมการถดถอยและมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) โดยทำนายความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงได้ร้อยละ 19 เมื่อเพิ่มตัวแปรแรงสนับสนุนทางสังคมเข้าในการถดถอย พบว่ามี 3 ตัวแปรที่เข้าในสมการถดถอยและมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) คือตัวแปรแรงสนับสนุนจากคู่สมรส แรงสนับสนุนจากญาติ และแรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน แสดงว่าพยาบาลประจำการที่รับรู้สภาพแวดล้อมเกื้อหนุนต่อการทำงานมาก และได้รับแรงสนับสนุนจาก

แหล่งสนับสนุนทั้ง 3 แหล่งมาก จะมีความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงน้อย แต่ไม่มีแรงสนับสนุนจากแหล่งใดที่ช่วยลดผลทางลบของสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงาน ต่อความรู้สึกของการประสบความสำเร็จลดลงได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วยเท่านั้นที่สามารถช่วยลดผลทางลบของสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อความรู้สึกห่อเหี่ยว และความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคลลงได้

และเพื่อตรวจสอบทิศทางของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันและแรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย ต่อความรู้สึกห่อเหี่ยวและความรู้สึกที่ลดความเป็นบุคคล ผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มพยาบาลประจำการเป็น 2 กลุ่ม ตามคะแนนการรับรู้แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วยมาก (HHS) และน้อย (LHS) โดยใช้พื้นฐานของคะแนนเป็นเกณฑ์ แล้วสร้างเส้นถดถอย ดังแสดงในภาพที่ 3 และ 4

ภาพที่ 3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน และการรับรู้แรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วย ต่อความรู้สึกห่อเหี่ยว

จากภาพที่ 3 แสดงความรู้สึกห่อเหี่ยวของพยาบาลประจำการในกลุ่มที่ได้รับแรงสนับสนุนจากหัวหน้าหรือผู้ช่วยมากและน้อย พบว่าเส้นถดถอยทั้ง 2 เส้นตัดกัน (ที่จุด $WP = 30.58$) ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบบริเวณที่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยวิธี Johnson - Neyman Technique (Kerlinger and Pedhazre 1973) พบว่าบริเวณที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ